

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผัง
ความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปากสิน (ตันประชานุเคราะห์)

A Study of Reading and Writing Achievement in Thai Language
Through Balanced Literacy and Mind Mapping for Grade 3 Students
at Ban Paksin (Tanprachanukloa) School

อนุสรณ์ คงกระพันซ์¹

Anusara Khongkrapan

วิภาดา ประสารทรัพย์²

Wipada Prasansaph

Corresponding Author E-mail: hanasako85.ak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้การสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านปากสิน (ตันประชานุเคราะห์) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทย 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด โดยรวมมีความพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = .12)

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์, การอ่านและการเขียน, การสอนแบบสมดุลภาษา, แผนผังความคิด, ความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the reading and writing achievement in Thai language of grade 3 students before and after learning through Balanced Literacy and Mind Mapping 2) to study the satisfaction of grade 3 students on Balanced Literacy and Mind Mapping. The sample group used in this research were 26 student of grade 3 students at Ban Paksin (Tanprachanukloa) school in the second semester of the academic year 2562 BE by simple random sampling. Tools used in the research were 1) the Balanced Literacy and Mind Mapping activity plan 2) the reading and writing achievement of Thai language test and 3) the student's satisfaction questionnaire for organizing

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Balanced Literacy and Mind Mapping. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results of the research:

1. The reading and writing achievement in Thai language of grade 3 students, after being taught by Balanced Literacy and Mind Mapping activity was significantly higher than before being taught by Balanced Literacy activity at the .05 statistical level

2. The Grade 3 students' satisfaction toward Balanced Literacy and Mind Mapping was highly positive (overall at the 'high' level).

Keywords: Achievement, Reading and writing, Balanced literacy, Mind mapping, Satisfaction

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ให้อย่างจริงจัง ดังหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา รวมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งหนึ่งในสมรรถนะสำคัญนั้น ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร สามารถใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม เลือกรับข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2558, น. 3)

การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร ถือเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยปรับและขยายประสบการณ์ กล่าวคือเมื่อการอ่านจบสิ้นลงจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้ในเรื่องที่อ่านและเกิดการเลือกใช้ข้อมูล มีความคิดใคร่ครวญ พิจารณาไตร่ตรองก่อนเชื่อ ในด้านการเรียน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าความสำเร็จในการเรียนของเด็กส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน การอ่านช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้น และส่งผลต่อการฟัง พูด เขียน ช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา และพัฒนาบุคลิกภาพการปรับตัวในสังคมได้ (สำลี รักสุทธี, 2553, น. 1-12) ในทางตรงข้าม การอ่านขาดความเข้าใจในการอ่าน และไม่สามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ ย่อมทำให้การเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ได้ผลไปด้วย ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายวิตกกังวลหรือเกิดความท้อแท้ไม่อยากเรียนต่อไป ฉะนั้นการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาจึงต้องวางรากฐานให้ถูกต้องและดีพอที่จะนำไปใช้ต่อยอดในระดับที่ยากมากขึ้น และโดยธรรมชาติของภาษาไทย การฝึกฝนทักษะทางภาษาเพื่อให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีกระบวนการฝึกที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันทั้งการรับเข้ามา คือการฟังและการอ่าน กับทักษะการถ่ายทอดออกไป คือการพูดและการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับการอ่านจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้เพราะเป็นกระบวนการที่เกื้อกูลกัน แต่การเขียนนั้นมีวิธีการที่ซับซ้อนกว่าทักษะอื่น เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกโดยมีตัวหนังสือตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในภาษาพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามความมุ่งหมายของผู้เขียน การเขียนจึงเป็นทักษะที่มีหลักฐานถาวรปรากฏอยู่ การเขียนจะเกิดผลดีหรือผลเสียนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาและกลวิธีการเขียนของผู้เขียน (กองเทพ เกลือบพนิชกุล, 2542, น. 123) ผู้ที่สามารถฟัง พูด อ่าน ได้ดีจะช่วยให้สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาทางการเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ฉะนั้นผู้เขียนจึงต้องพยายามเขียนคำให้ถูกต้อง ใช้ภาษาที่ถูกต้องเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงจะเรียกว่าเป็นการเขียนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากต้องคำนึงถึงเนื้อความตามวัตถุประสงค์ สำนวนที่สละสลวยถูกต้องตามหลักภาษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการสะกดคำด้วย ทักษะการเขียนจึงเป็นทักษะการสื่อสารที่มีบทบาทและมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้โดยทั่วไป ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา

จะเห็นได้ว่าการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้มีความสามารถในการอ่านย่อมสามารถนำความรู้ความคิดไปใช้ในการเขียนได้ดี ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่เน้นให้ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ต้องอ่านออกเขียนได้ ลายมือสวย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ต้องอ่านคล่องเขียนคล่อง และนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5-6 ต้องเขียนเรียงความ ย่อความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ และจากนโยบายการกำกับติดตามการดำเนินงานตามจุดเน้นพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ในตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย ซึ่งวิเคราะห์จากผลการประเมินความสามารถด้านภาษาไทยของนักเรียน (National Test: NT) พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44 – 49.99 ซึ่งต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.36 และต่ำกว่าระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.18 เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพในแต่ละสาระการเรียนรู้ พบว่า ทั้งสาระการอ่านและสาระการเขียน มีคุณภาพระดับ พอใช้ และถูกจัดให้อยู่ในพื้นที่สีเหลือง ซึ่งหมายความว่า เป็นพื้นที่ที่ต้องได้รับพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยการยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนให้สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2562, น. 43)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนในตำบลแม่สิน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขและพัฒนาการอ่านและการเขียนของผู้เรียน จึงได้คิดหาแนวทางและศึกษานวัตกรรมทั้งเก่าและใหม่นำมาแก้ไขปัญหา และพบว่าการสอนภาษาแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy) เป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย อารี สันทรวี (2550) กล่าวถึงการสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy) ว่ามาจากแนวคิดในการจัดประสบการณ์ทางภาษา 2 แนวใหญ่ ๆ คือ การสอนแบบสะกดคำ (Phonics) และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language) ทั้งสองแนวมีฐานความเชื่อที่ต่างกัน การสอนแบบสะกดคำเป็นการสอนความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษร การสอนแบบนี้เน้นให้เด็กต้องทำแบบฝึกหัดและฝึกฝนซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ส่วนการสอนภาษาธรรมชาติเน้นเป็นแนวการสอนภาษาโดยองค์รวมทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีความหมาย ไม่แยกภาษาเป็นส่วนย่อย ๆ ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาอย่างหลากหลาย การสอนภาษาแบบสมดุลภาษาได้นำข้อดีของการสอนทั้งสองแบบมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้ประสิทธิภาพมากขึ้น เหมาะกับพัฒนาการและการเรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ โพนน้อย (2555, น. 165) ได้ทำการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามนวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาไทยเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะด้านทักษะการอ่านและทักษะการเขียน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ยังมีวิธีการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมอีกหลายรูปแบบที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยเฉพาะการใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการช่วยในการคิด ดังที่ วิจิตรา आयูยืน (2558, น. 37) กล่าวถึง แผนผังความคิดว่า เป็นวิธีการพัฒนารูปแบบความจำที่ช่วยฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โดยเชื่อมโยงเนื้อหา ความคิดเห็น ความคิดรวบยอด และรายละเอียดที่สำคัญเข้าด้วยกันในรูปแบบต่างๆ ที่น่าสนใจ มีองค์ประกอบของเนื้อหาครบถ้วน เข้าใจง่าย เพื่อช่วยในการจดจำได้ง่ายขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผน การบันทึกช่วยจำ การสรุปบทเรียน สามารถทำให้จดจำและทำความเข้าใจเรื่องที่ได้จากการฟังและการอ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น

จากคุณลักษณะของการสอนแบบสมดุลภาษาและการใช้แผนผังความคิดในข้างต้นซึ่งมีข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นความเป็นไปได้และความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการสอนแบบสมดุลภาษาและการใช้แผนผังความคิด ให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทย เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญสูงสุดอันดับแรกๆ ของการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือในการหาความรู้ด้านอื่น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้การสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ในตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 145 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านปากสิน (ต้นประชานุเคราะห์) อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 20 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ นิทานพาเพลิน ดอกสร้อยร้อยกรอง สืบสานความเป็นไทย และคุณธรรมนำชีวิต มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นสร้างความพร้อม ขั้นสร้างแบบอย่าง ขั้นสร้างทักษะ ขั้นพัฒนาทักษะ และสร้างแผนผังความคิด หากคุณภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ 0.50 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทย ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถด้านการอ่านและวัดความสามารถด้านการเขียน รวมคะแนนเต็ม 40 คะแนน กำหนดให้ข้อสอบทั้งหมดเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 30 คน ได้ค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.36 - 0.75 ได้ค่าอำนาจจำแนก มีค่าระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด แบบมาตราประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนเลือกระดับความพึงพอใจเป็นรูปภาพ เป็น 3 ระดับ คือ พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง และพึงพอใจน้อย แปลผลคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยคำนวณช่วงคะแนนพิสัยได้เท่ากับ 0.67 ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.33 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อย นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยนำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2.ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้และการเรียนการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิดให้กับนักเรียนก่อนเก็บข้อมูล

3.3. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทย

3.4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 20 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

3.5. เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนด ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนภาษาไทย

3.6. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดสอบโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test for dependent samples

2) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.33 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง ความพึงพอใจในระดับน้อย

4.2 ผลการวิเคราะห์

1) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด ดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	26	40	22.73	5.91	18.385*	.000
หลังเรียน	26	40	33.19	4.21		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด โดยใช้สถิติทดสอบ t มีค่า p-value เท่ากับ .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 22.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.91 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 33.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.21

2) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนได้ทำกิจกรรมเป็นขั้นตอน ไม่ซับซ้อน	2.71	.46	มาก
2	นักเรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.39	.49	มาก
3	นักเรียนได้เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ	2.75	.44	มาก
4	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน	2.68	.47	มาก
5	นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนภาษาไทย	2.64	.48	มาก
6	นักเรียนชอบกิจกรรมการอ่านและการเขียน	2.39	.56	มาก
7	นักเรียนชอบสื่อประกอบการสอน	2.57	.50	มาก
8	นักเรียนพอใจในผลงานของตนเอง	2.50	.50	มาก
9	นักเรียนอ่าน เขียนได้ถูกต้องและคล่องแคล่วมากขึ้น	2.54	.50	มาก
10	นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและเขียนสรุปเรื่องได้	2.61	.46	มาก
เฉลี่ย		2.57	.12	มาก

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = .12) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ นักเรียนได้เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = .44) รองลงมาคือ นักเรียนได้ทำกิจกรรมเป็นขั้นตอน ไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = .46) และ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในระหว่างเรียน ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = .47)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนแบบสมดุภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด โดยรวมมีความพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = .12)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยสามารถอภิปรายผลวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสมดุภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบสมดุภาษาเป็นการสอนที่เหมาะสมสำหรับใช้พัฒนาความสามารถทางภาษาไทยโดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน สามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น เขียนสื่อสารความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการโดยใช้ภาษาได้ถูกต้องและสละสลวย อาจเนื่องมาจาก นักเรียนได้ฝึกการอ่านและการเขียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการฝึกอ่านเขียนร่วมกันทั้งชั้น การฝึกเป็นกลุ่มย่อย การอ่านเขียนเองตามลำพัง และยังได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย จากกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกม และจากการอ่านหนังสือที่ตนเองสนใจ ทั้งนิทาน เพลง บทอาขยาน บทร้องเล่น คำคล้องจอง และวรรณกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ นอกจากนี้การสอนแบบสมดุภาษา ยังมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการสร้างแบบอย่างที่ถูกต้องให้กับนักเรียน ได้แก่ การอ่านให้ฟัง การเขียนให้ดู เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการอ่าน การเขียนที่ถูกต้อง นักเรียนมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการฝึกทักษะทางภาษาที่หลากหลายรูปแบบ นักเรียนได้เรียนรู้วงคำศัพท์ที่หลากหลายซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ อาร์ สันทรวี (2550, น. 16) ที่ได้ให้ความหมายของการสอนแนวสมดุภาษาไว้ว่า เป็นการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวมกับการสอนสะกดคำแจกลูกเข้าด้วยกัน เป็นการสอนภาษาทุกด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ดู สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยพร พันธุ์อุดม (2559, น. 89) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยการจัดการเรียนรู้แบบสมดุภาษา พบว่า ความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากผู้วิจัยใช้การสอนแบบสมดุภาษาในการจัดกิจกรรมแล้วได้ใช้แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือช่วยในการอธิบายความรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและจดจำข้อมูลได้แม่นยำ นักเรียนมีการฝึกเขียนแผนผังความคิดเพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เมื่อนักเรียนได้ฝึกการเขียนแผนผังความคิดจึงนำไปสู่การคิดที่เป็นระบบ รู้จักจัดกลุ่มข้อมูลและสามารถนำข้อมูลมาถ่ายทอดผ่านการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี แสงอรุณ (2558, น. 88) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบสมดุภาษาพร้อมกับแผนผังความคิด ในภาพรวมมีความพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 0.12) แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพอใจค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ในทุก ๆ แผนจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกันและเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เนื้อหากิจกรรมมีความหลากหลาย นิทาน เพลง บทร้องเล่น เรื่องสั้น บทความ ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนได้เลือกอ่านหนังสือที่ชอบ

สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิวกันท์ ปทุมสูตร (2554, น. 332) ที่ได้กล่าวถึงการใช้วรรณกรรมในการสอนว่า การที่เด็กได้มีส่วนในการเลือกหนังสือ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กอยากอ่านหนังสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร บุญไพโรจน์ (2562, น. 129) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา จากการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. การนำวิธีการสอนแบบสมดุลภาษาและการสอนแบบใช้แผนผังความคิดมาใช้ร่วมกัน ส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนในระดับอ่อน เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านและการเขียนตามระดับความสามารถของตนเองและมีการฝึกฝนอย่างเป็นขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่เรียนมีพื้นฐานในระดับที่ดีอยู่แล้วก็สามารถเรียนรู้การอ่านและการเขียนในระดับที่ยากขึ้นได้ การสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด จึงเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนให้สูงขึ้น

2. การสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิด นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ตนเองสนใจ ทั้งนิทาน เพลง บทอาขยาน บทร้องเล่น และวรรณกรรมต่าง ๆ และมีการฝึกฝนซ้ำ ๆ ทั้งการอ่านเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และอ่านเองตามลำพัง การได้อ่านหนังสือที่ตนเองชอบและมีโอกาสได้อ่านบ่อย ๆ สร้างนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาตนเองและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.1 การนำการสอนแบบสมดุลภาษาร่วมกับแผนผังความคิดไปใช้ ในระยะแรกๆ นักเรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับขั้นตอนต่าง ๆ ครูผู้สอนควรให้เวลานักเรียนปรับตัว ควรให้การเสริมแรง กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก สร้างความมั่นใจในการร่วมกิจกรรม

1.2 ครูต้องคำนึงถึงพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ครูจึงต้องมีการแบ่งการระดับความยากง่ายของบทอ่าน

1.3 แผนการจัดกิจกรรมควรมีการยืดหยุ่นเวลาเพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้อย่างครอบคลุม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ประสิทธิภาพของการสอน เป็นต้น

2.2 ควรนำวิธีการสอนแบบสมดุลภาษาหรือการสอนแบบแผนผังความคิดไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ โดยปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี

เอกสารอ้างอิง

- กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จารุณี แสงอรุณ. (2558). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- วรินทร์ โพนน้อย. (2555). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วิจิตรา อายุยืน. (2558). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดประกอบการแจกลูกสะกดคำเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศศิธร บุญไพโรจน์. (2562). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 8(2), 122-131.
- ศิวกันท์ ปทุมสูตร. (2554). *เด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ แก้ไขคนเดียว* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: นวสาส์นการพิมพ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. (2562). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562. สุโขทัย: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). การอ่านคิดวิเคราะห์ตามแนวทางประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี รักสุทธี. (2553). ฝึกอย่างไรให้ได้ อ่านออก เขียนได้. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- อวยพร พันธุ์อุดม. (2559). การศึกษาความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- อารี สันถนวี. (2550). สอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา. กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

